

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Plura corollaria notatu digna,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](#)

§. V.

Plura corollaria notatu digna.

64 Ex dictis in hac conclusione, & in resolutione quæ sicuti, inferes primò, hominem in statu innocentia habuisse Angelum custodem. Nam ut ait D. Thomas h̄c art. 4. ad 2. homo in statu innocentia non patiebatur quidem aliquid periculum ab interiori, quia interius erant omnia ordinata; imminebat tamen ei periculum ab exteriori, propter insidias Dæmonum, ut rei probavit eventus, & ideo indigebat custodiā Angelorum.

65 Inferes secundò, quod si homo fuisset conditus in statu natura pura, habuisset Angelus ad sui custodiam deputatus: tunc enim licet Angelorum custodia homini ad percipiendam vitæ æternæ hereditatem (ad quam non esset ordinatus) non fuisset utilis aut necessaria, benetamen ut homo moveretur in finem sibi connatalem, & incitaretur ad virrutum officia.

66 Inferes tertio, quod pueri in utero materno adhuc existentes, habent Angelos ad sui custodiam delegatos, per quos removentur impedimenta, quæ illis Dæmones inferre possunt. Unde Tertullianus libro de anima cap. 37. *Hominis in utero serendi, fruendi, singendi paraturam divinis officiis*, id est Angelis, commissam esse dicit. Qualem verò Angelum habeant, an proprium scilicet, aut maternum? Respondeo ex D. Thomas h̄c art. 5. ad. 3. *Quod puer quandiu est in materno utero, non totaliter est à matre separatus, sed per quandam colligationem est quoddammodo adhuc aliquidejus, sicut & fructus pendens in arbore est aliquid arboris.* Et ideo probabiliter dici potest, quod Angelus, qui est in custodia matris, custodiat problem in matris utero existentem. Sed in nativitate, quando separatur à matre, Angelus ei ad custodiam deputatur.

67 Inferes quartò, Beatisimæ Virgini, licet in gratia confirmata, non defuisse Angelum custodem, & coelestem genium ac paranympnum, quem D. Bernardus Epist. 77. existimat tuisse Gabrielem Archangelum. Quamvis enim Dæmonum in sidiis non pataret, quæ serpentis caput pede contriverat; nec ab Angelis edoceri deberet, quæ Deum habebat magistrum; Angelorum tamen praefici poterat recreari, & eorum juvari ministerio.

Quoad Christum verò, eum non habuisse Angelum ad sui custodiam deputatum, docet D. Thomas h̄c art. 4. ad 1. tum quia erat caput & dominus Angelorum: tum etiam, quia in quantum homo immediate regulabatur à Verbo Dei: tum denique, quia secundum animam erat comprehensor: unde nec ejus bonum poterat impediri, nec ipse in bonum promoveri. Quod si legimus Christum ab Angelo in passione fuisse confortatum, hoc ita intelligendum est, ut Angelus hoc prestiterit, non quasi custodiendo, vel alio quid imprimo in Christum, sed reverendo eum, & congratulando fortitudini ejus, ac per modum aliquius ministerii quod ei exhibebat. Unde Augustinus in Psal. 56. *Angeli ministrabant ei, non tanquam misericordes indigeni, sed tanquam subjecti Omnipotenti.*

68 Inferes quinto, animam separatam non habere Angelum custodem: quia, ut suprà dicebamus, Angelorum custodia est quædam executio divinæ providentie, omnia conservantis & regentis: divina autem providentia proprium est, ea con-

A ferre quæ promovent ad finem, & ea removere quæ à fine impediunt; & ideo illis duxarunt sunt Angelii ad custodiam deputati, qui possunt promoveri in bonum, & impediri a malo. Sed anima separata sic se habet, ut vel beata sit, & sic ad finem pervenit: vel damnata; & sic ad finem pervenire non potest: Ergo nec Angelum habet custodem, nec habere potest; sed si sit beata, habet in celo Angelum conregnantem; si damnata, in inferno Dæmonem punientem, ut ait D. Thomas h̄c art. 4. Et quamvis animæ que in purgatorio expiantur, nondum acta beatæ sint, sunt tamen in termino hujus vie, nec à fine deficit amplius possunt, unde Angelo custode non indigent: habent tamen Angelos ad consolationem deputatos, qui eas in tormentis exagent, suis intercessiōibus apud Deum juvant, & tandem in celum evēhunt.

Inferes sexto, alumnū à custode nondelicte ante mortem: Tum quia quādiu vivit, promoveri potest ad bonum, & a malo removere: Tum etiam, quia Angeli boni priores sunt ad hominem adjuvandum, quam mali ad infestandum: atque adeo sicut mali nūquā cessant infestando, ita nec boni à custodiendo.

Nec obstat quod Angeli custodes semper terra non versentur, sed alioquin in celo: Cōvolent: nam ut ait D. Thomas h̄c art. 6. ad 3. *Angelus et si interdum derelinquit hominem loco, non umen derelinquit eum quantum ad effectum custode;* quia etiam cum est in celo, cognoscit quid circum nem agatur, nec indiget mora temporis ad motum latenter, sed statim potest adesse.

Non obstat etiam, quod in persona SS. Angelorum dicitur Hieronimæ 51. iuxta Glossam: *gravimus Babylonem, & non esanata, derelinimus eam:* nam ut interpretatur idem S. Doctor ibidem in corp. articuli, Angelus custos dicitur dimittere hominem, prout non impedit quod subdividatur alioī tribulationi, vel etiam quin cadat percatum, secundum ordinem divinorum iudiciorum. Et secundum hoc Babylon & domus Irael ab angelis derelicta dicuntur, quia Angeli earum causa non impediverunt quin tribulationibus subderetur.

Inferes septimo, Pontifices, Reges, & alias personas publicas, præter Angelum quem habent deputatum ab ortu nativitatis, habere alium superioris ordinis, p̄sis datum ab eo tempore quo incipiunt habere curam communatum: quia sicut illy agenti duplī prudentiā, ita & duplī indigent gubernatores & custode. Unde S. Thomas in 2. dist. 11. quæst. 1. art. 2. ad 4. Homo in prælatione confitit, illuminatur ab Angelis inferioris ordinis, de his que ad statum persone sua pertinent, sed ab Angelo Princeps, de his quæ sp̄tū ad gimen multitudinis. Hinc Abulensis Marchi, quæst. 60. infert quod Beatisimæ Virgo donec habuit Angelos custodes, unum ut privata persona, aliud ut Mater Dei, & quandiu officium Matris exercuit.

Inferes octavo, præter Angelos custodes, qui pro singulis hominibus deputantur, alios præfici singulis nationibus, regnisi, proviniciis, & civitatibus. Nam Daniel. 10. mentionio de Principibus regni Periarum, Gazzarum, & Judæorum; per quos Principes intelliguntur Angelii regnum illorum ruelles, iuxta interpretationem D. Hieronymi, bitem, & D. Gregorii 17. Moral. cap. 8. & aliorum omnium communiter. Unde Nazarens.

renus orat. 32. assertit dari Angelos civitatum & Ecclesiārum. Et carmine 6. de substantiis mētepidatis, seu Angelis ait:

Illi homines, urbes isti, gentesque gubernant.

Item Origenes lib. 1. Periar. cap. 8. tradit dari Angelos singularum Ecclesiārum, seu Episcopatum, id est ad custodiendas singulas communitates constitutos, & probat ex Apocalypsi. 8. & 24. Idem habet homil. 20. & 24. in Nun, & homil. 4. in Ezechiel. Denique Clemens Alexandrinus lib. 6. Strom. versus finem dicit: Pergentes & civitates divisa sunt Angelorum prefectoria: quod etiam assertit Epiphanius hæresi & adducit illud Deuter. 32. Constituit terminos gentium, juxta numerum Angelorum Dei, uhabent Sepuaginta. Quo loco etiam utitur Hieronymus Daniel. 7. licet ad litteram intelligendus sit de distributione terræ sanctæ, juxta numerum Tribuum: unde in vulgata editione sic legitur: Constituit terminos populorum, juxta numerum filiorum Israhel Gentiles etiam non singulis modo hominibus, sed etiam civitatibus ac locis, præesse beneficis genios arbitrati sunt. Unde Prudentius in tecundo contra Symmachum.

Quoniam cur Genium Roma mihi singulis unum? Cam portis, domibus, thermis, stabulis soleatis assignare suos Genios? perque omnia membra

Vitis, perquelos Genitorum millia multa

Fingere, ne propria raret angulus ullus ab umbra.

Interes nono, valde probabile esse, Sacerdotem peculiarem habere Angelum qui ei celestant afflat, illum in tanto mysterio peragen- do juvet ac dirigat, ejusque preces & hostias omnipotenti Deo offerat. Hoc enim plures cum S. Thoma 3. p. quæst. 83. art. 4. ad 9. deducunt ex verbis illis Canonis Missæ: Suplices te rogamus omnipotens Deus, jube hac perferri per manus Sancti Angelitui, in sublimo altare tuum, in conspectu divinitatis tue. Idem colligitur ex Scriptura: nam Judic. 13. Manue sacrificante, Cum ascendenter flamma altaris in cœlum, Angelus Domini pater in flamma ascendit. Et Luc. 1. Zachariæ in visione adolescenti apparuit Angelus Domini stans à latere altaris. Et eccl. si nascente Christo in stabulo, subito facta est cum Angelo multitudo militiæ angelorum laudantium Deum, ut dicitur Luca 2. cur non etiam nascente Christo quotidie sacramentaliter in altari, Angelus aliquis tanto mysterio specialiter afflat, qui Sacerdotem juvet ad illum attente & devote peragendum? Hunc verò Angelum aliqui centent illum esse cui templi vel altaris cura commissa est: alii verò probabilius existimant, esse proprium Angelum tutelarem Sacerdotis: cum enim Angelus unicuique mortali detur, ut illum instruat & dirigat in iis quæ ad Deum conducunt, ipsius cura erit, Sacerdotem fuisse tutela commissum dirigere ad Missæ Sacrificium ritè & attente peragendum.

Inferes decimò, solos Angelos infimi ordinis deputati singulis hominibus custodiendis; Archangelos verò & Principatus, præfici custodiæ civitatum, provinciarum, & regnorum. Ita D. Thomas hic art. 3.

Probatur prima pars ex Gregorio homil. 34. in Evang. ubi ait: Qui minima nuntiant Angelis: qui vero summa annuntiant, Archangeli vocantur. Quod dicitur ex Dionysio, qui in libro de cœlesti hierar. cap. 9. assertit ex minorum Angelorum agminibus, foras ad excludendum ministerium muti, & ad humana venire solatia.

Kato etiam id suadet: Tum quia custodia

Tom. II.

A singulorum hominum est infimum omnium ministeriorum exteriorum ad qua Angelii mit- tuntur: Ergo infimo ordini Angelorum debet competere. Tum etiam, quia ordo infimus Angelorum est immediatè supra homines; Ergo cum habeat immediatum ordinem ad illos, secundum convenientem divinæ providentiae dispositionem, debuit deputari ad illorum cu- stodiæ.

Nec obstat quod Angelis custodibus incam- bat arcere Dæmones, ne hominibus noceant, eorumque insultus & tentationes impedit, i- mō & signa efficere: quæ omnia sunt propria officia Virtutum, ut suprà vidimus, non verò infimi ordinis Angelorum. Non obstat, in- quam, nam, ut ait D. Thomas h̄c art. 3. ad 3. Etiam inferiores Angeli exercent officia superiorum, in quantum aliquid de dono eorum participant, & se habent ad superiores sicut executores virtutis eorum. Et per hunc modum etiam omnes Angeli infimi ordinis, possunt & arcere Dæmones, & miracula facere.

Secunda pars hujus corollarii docetur etiam à Divo Thoma, & ratione ipsius suadetur.

Quanto agens est superior, tanto est universalius, ut patet in Sole, & aliis corporibus cœlestibus, quæ sunt causa universales generatio- nis rerum inferiorum; & in Deo, qui cum sit primum & supremum omnium entium, est etiam prima & universalissima omnium cau- sarum: Ergo ad superiores ordines Angelorum pertinent officia seu ministeria magis uni- versalia, subindeque ad Archangulos cu- stodia urbium vel Episcopatuum, ad Prin- cipatus verò regimen provinciarum, regno- rum, & imperiorum: unde (ut suprà an- notavimus) illi in Scriptura Principes appelle- lantur.

Inferes ultimò cum D. Thoma quæst. 114. art. 1. & 2. homines impugnari & tentari à Diabolo:

tum ob invidiam & odium quod concepit ad- versus hominem, quem scit esse capacem beatitudinis, quam ille per peccatum amisit: tum etiam propter superbiam, per quam (inquit S. Do-CTOR) divina potestatis similitudinem usurpat, depu- tando sibi ministros determinatos ad hominum impu- gnationem: sicut & Angeli Deo ministrant in deter- minatis officiis ad hominum salutem. Unde in Scriptu- ra tentator, seductor, inimicus homo, & malus perantoniam appellatur: & Genesis 2. di- citur quod sub figura serpantis primos paren- tes tentavit ac seduxit. Hinc Gregorius lib. 33. in Job cap. 14. ait: Behemoth dicitur ob malitiam, & in homines crudelitatem: Leviathan verò, hoc est serpens draco, propter astutiam, & nocendi artes. Et Tertullianus lib. adversus Valentiniū, Dia- bolum, serpentem lucifugam, & colubrum tortuosum appellat; & subdit: Christum columba demonstrarare

E solita est serpens verò tentare: illa à primordio divina pacis præco, illæ à primordio divinae imaginis predo. Notat etiam D. Gregorius ubi suprà, quod Dia- bolus modò bellua, nunc draco, nunc avis ap- pellatur: Quia (inquit) per tot ad deceptorum co- se species insert, in quo eos nequias implicat. In eis quos ad stultitiam luxuria excitat, jumentum est. In eis quos ad fastum superbia, quasi alta sapientes, ele- vat, avis est. In eis quos ad nocendi malitiam inflammat, draco est. Vocatur tamen apud Job apuixó- λεον, id est monstrum quoddam ex formica & leone compositum: titillat enim (inquit idem Gregorius) ut formica, & ut leo sœvit & deba- chatur. Vel, ut alii volunt, formica & leo dici- tur:

tur: quia eis qui illi fortiter resistunt, formica est, leo vero adversus illos qui ejus temptationibus cedunt, & ab eo se vinci ac seduci patiuntur.

76 Advertendum est etiam cum D. Thoma loco citato art. 5. falsam esse sententiam aliquorum, assertentium Dæmonem semel victum, nec eum à quo victus est, nec ullum alium deinceps tenetare: siquidem oppositum ex Scriptura manifeste colligitur: dicitur enim Matth. 12. Revertar in domum meam unde exivi: & Lucæ 4. consummata omni tentatione Diabolus recessit à Christo, usque ad tempus. Unde apud Job dormire dicitur in umbra & in secreto calami, ac in locis humeritibus: sed somnum simulat, & dum dormire videtur, cor ejus ad excogitandas infidias vigilat: sicut vulpes & similes hominum fingunt ut aves decipient. Pervicacissimus hostis ille (ait Tertullianus) nancquam malitia sua otium facit, qui tunc maximè sevit, cum hominem plene sentit liberatum; tunc plurimum accenditur, dum extinguitur.

Verum sicut Dæmones semper vigilant ad tentandos & decipiendos homines: ita & beati

De
pa-
nit.
cap. 7

A Angelii ad eos custodiendos & defendendos, iuxta illud Isaiae 62. super muros tuos Ierusalem constituti custodes, tota die & tota nocte in perpetuum non reciebant. Quæ verba expendens Bernardus tert. 11. in Psal. 90. Quantam (inquit) debet hoc verbum inferre reverentiam, afferre devotionem, conferre fiduciam: reverentiam pro praesentia, devotionem pro lenientia, fiduciam pro custodia &c.

Cætera quæ docet S. Thomas de custodia Angelorum, & de impugnatione Dæmonum, clara sunt, & nullâ indigent interpretatione. B Concludamus ergo hunc Tractatû de Angelis: suspiramus ad eos de quibus loquimur, ait Gregorius: incamus amicitiam cum Angelis, subdit Leo Papa: & magnum illum Dionylium imitemur, quile φιλαγγελον, hoc est adlatorem Angelorum, nuncupabat. Redamemus eos, honoremus eos, quantum possumus, quantum habemus, addit Bernardus: Tastamen ei reddatur & amor & honor nostrar, aquam ipsis quam nobis est totum unde honorare possumus vel amare, unde amari honorari meremur.

TRACTA